

მზია ხოსიტაშვილი

ბიბლიოთეკის საგოგალოებასთან ურთიერთობის სამსახურის (PR) როლი არტ-ბიზნესის განვითარებაში

მე-20 საუკუნის დასასრული და 21-ე საუკუნის დასაწყისი მნიშვნელოვანი ცვლილებებით გამოირჩევა. ქვეყნის დამოუკიდებლობის მოპოვებამ, საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის სირთულეებმა საზოგადოების მოღვაწეობის ყველა სფეროს განვითარების მყისიერი ვარდნა და კრიზისი გამოიწვია. გამონაკლისი არც სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების დარგებია. გეგმიური ეკონომიკის პირობებში მომუშავე მხატვრები სრულიად განსხვავებული გამოწვევების წინაშე აღმოჩნდნენ.

საბაზრო ეკონომიკის პირობებში მხატვრული ნაწარმოებები სულ უფრო ხშირად განიხილება არა მხოლოდ სულიერი, არამედ კომერციული ღირებულების მატარებლად, ხდება ხელოვნების აქტიური კომერციალიზაცია, კულტურისა და ბიზნესის ურთიერთქმედება. მხატვრულ ნაწარმოებთა სასაქონლო ბრუნვა არსებით გავლენას ახდენს არა მხოლოდ თანამედროვე ხელოვნებისა და შემოქმედებითი პროცესების, მხატვრის პიროვნების განვითარებაზე, არამედ დიდი წვლილი შეაქვს ეკონომიკის განვითარებაშიც. ეკონომიკურ სივრცეში გაჩნდა “მხატვრული” მეწარმეობა, არტ-ბიზნესი, რომელშიც საქმიანი აქტივობის ძირითად კომპონენტს შეუძაველობა წარმოადგენს. “მხატვრული” მეწარმეობის ძირითად მონაწილეებთან: გალერეებთან, სააუქციონო სახლებთან, ანტიკვარულ მაღაზიებთან, სალონებთან, სხვადასხვა არაკომერციულ დაწესებულებებთან ერთად ცივილიზებული არტ-ბაზრის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში არც თუ უმნიშვნელო წვლილი შეაქვთ მუზეუმებსა და ბიბლიოთეკებს.

არტ-ბაზრის მონაწილე მხატვრებისათვის ხელშეწყობა ერთი შეხედვით თითქოს სცდება პირდაპირი საბიბლიოთეკო მომსახურების საზღვრებს, თუ რა თქმა უნდა, ვიმსჯელებთ გავრცელებული სტერეოტიპული შეხედულებით, რომლის მიხედვითაც ბიბლიოთეკის მომხმარებელი მხოლოდ წიგნის კითხვით შემოიფარგლება. ამგვარი მიდგომა არც არის გასაკვირი. ბიბლიოთეკების წინაშე მდგარი სოციალურ-კულტურული პროცესებისა და პრობლემების ფონზე სპეციალისტების ყურადღებას იპყრობს მკითხველთა ინტერესის კლება საბიბლიოთეკო საქმიანობის თანმდევი ასპექტებისადმი. ხელოვნების, მისი ჟანრებისა და სახეების სწრაფ განვითარებასთან ერთად, იგრძნობა ახალგაზრდობის გარკვეული ფენების ინტერესის დაკარგვა არა მხოლოდ კითხვისადმი, არამედ ზოგადად კულტურული ცხოვრებისადმი.

ბიბლიოთეკებში მკითხველთა მომსახურებაზე მრავალწლიანი დაკვირვებით თუ ვიმსჯელებთ, სასწავლო პრაქტიკაში, ისევე როგორც თვითგანათლების პროცესში, მკითხველი იყენებს შეზღუდულ ლიტერატურასა და წყაროებს (ხშირ შემთხვევაში მხოლოდ მითითებულ ლიტერატურას). ხელოვნების სხვადასხვა დარგში ცოდნის აქტუალიზაციასა და სისრულეს კი უზრუნველყოფს თანამედროვე

მსოფლიო ხელოვნებაში მიმდინარე პროცესების წარმოჩენა, ქართული თანამედროვე ხელოვნების პოპულარიზაცია, საქართველოში მცხოვრები ეთნიკური ჯგუფების წარმომადგენელთა შემოქმედებისადმი ყურადღების მიქცევა, საზოგადოებისთვის ნაკლებად ცნობილი არტ-მოვლენების გაშუქება და ა.შ. ამ პირობებში სტრატეგიულ მნიშვნელობას იძენს ის ფორმები და საშუალებები, რომელთაც შეუძლიათ ბიბლიოთეკაში საზოგადოების მოზიდვა. ტრადიციულ საბიბლიოთეკო ღონისძიებებთან ერთად, დიდი მნიშვნელობა აქვს მხატვრების გამოფენებისა და დისკუსიების ორგანიზებას.

ბიბლიოთეკა ამ დროს გადაიქცევა ხელოვნებაში მოვლენის შექმნის ადგილად, სადაც ერთმანეთს ხვდებიან მხატვარი და აუდიტორია, მისი ხელოვნების შემფასებლები, ჟურნალისტები, ხელოვნებათმცოდნეები, ბიბლიოთეკის თანამშრომლები და მკითხველები, ტექნიკური და სამეცნიერო ინტელიგენციის წარმომადგენლები. ამ უკანასკნელთა დასწრება გამოფენებზე თავისებურად მომგებიანია მხატვრებისათვის, რადგან, როგორც წესი, სამხატვრო გალერეებსა და სალონებში მოწყობილ გამოფენებს დამთვალიერებელთა ვიწრო წრე სტუმრობს. ბიბლიოთეკა ხდება ერთგვარი შემოქმედებითი და კომერციული იდეების მოზიდვის ლაბორატორია შემოქმედებით სფეროში მოღვაწე ინტელიგენციისთვის.

ეროვნული ბიბლიოთეკა თავისი მიზნების განხორციელებისას ხელმძღვანელობს IFLA/UNESCO-ს რეკომენდაციით, რომლის საფუძველზეც ბიბლიოთეკა ცალკეული მოქალაქეებისა და ჯგუფებისათვის განათლების, ინფორმაციისა და პიროვნების განვითარების სფეროებში უნდა სთავაზობდეს სხვადასხვა საშუალებებს, მასალებსა და რესურსებს, უზრუნველყოფდეს ცოდნის, ინფორმაციისა და მხატვრული ნაწარმოებების ხელმისაწვდომობას თავისი ყველა საშესაბურთისა და რესურსის გამოყენებით. იმდენად, რამდენადაც საქართველოში არ არსებობს სპეციალიზებული ხელოვნების ბიბლიოთეკები, საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა მის ხელთ არსებული რესურსებით უზრუნველყოფს ხელოვნებისა და შემოქმედი ადამიანების პოპულარიზაციას, მკითხველებისა და სტუდენტების, ასევე თანამშრომელთა სულიერ და ესთეტიკურ განვითარებას.

ეროვნულ ბიბლიოთეკაში სახვითი ხელოვნების ნიმუშების ექსპოზიციების მოწყობას თავისი უპირატესობა აქვს:

1. ბიბლიოთეკას ყოველწლიურად სტუმრობს მომხმარებელთა დიდი რაოდენობა, მათ შორის უმნიშვნელოვანეს ნაწილს შეადგენენ უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტები, განსხვავებული დარგის სპეციალისტები სხვადასხვა რეგიონიდან, სამეცნიერო ფორუმების, კონფერენციების მონაწილეები, ტურისტები და ა.შ.

2. ეროვნულ ბიბლიოთეკაზე საუბრისას არც თუ უმნიშვნელო ფაქტორს წარმოადგენს ის გარემოება, რომ ეროვნულ ბიბლიოთეკას აქვს მეტად ხელსაყრელი ადგილმდებარეობა – ბიბლიოთეკის შენობა ქალაქის ცენტრშია და მასთან დაკავშირება ტრანსპორტით ყველა რაიონიდან მეტად ხელსაყრელია.

3. ეროვნულ ბიბლიოთეკას აქვს ხელოვნებათმცოდნეობის ლიტერატურის მდიდარი ფონდი: წიგნები, რეპროდუქციები, კატალოგები, პლაკატები და ესტამპები, ღია ბარათები და ა.შ., რომელთა გამოფენა ფერწერულ

ნამუშევრებთან ერთადაც შეიძლება, რაც დაინტერესებულ ადამიანს, ხელოვნების ამ დარგების უკეთ გაცნობის სურვილის შემთხვევაში, წყაროსაც შესთავაზებს.

გამოფენების მოწყობისას უდიდესი როლი ენიჭება საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის (PR) და კულტურული პროგრამების მოღვაწეობას. ამ სამსახურის თანამშრომლები თვითონ მონაწილეობენ მხატვრების გამოფენების გაფორმებასა და გახსნაში, მასმედიაში პრესრელიზებისა და ინფორმაციის გავრცელებაში, სხვადასხვა სახის PR-კამპანიებში.

PR-კამპანიები გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდებიან არაკომერციულ და კომერციულ სფეროებში. ისინი ცნობილია **Hard relations - "შიმიე" PR და Soft relations - "მსუბუქი" PR** კამპანიის სახელით.

"შიმიე" PR კამპანია ხასიათდება მოკლევადიანი მიზნებით და მიმართულია აუდიტორიის ინტერესის სტიმულირებასა და მოზიდვაზე, გათვლილია გარეგან ეფექტებზე.

"მსუბუქი" PR კამპანია მიზნად ისახავს კულტურული პროექტის გარშემო შექმნას კეთილსამსურველი გარემო. ამგვარი სტრატეგიები ემოციურ მხარეზე ამახვილებენ ყურადღებას და კულტურული პროდუქტით აუდიტორიის დაინტერესების კვალდაკვალ აყალიბებენ მუდმივ მომხმარებელს. PR კამპანიების საშუალებით შესაძლებელია აუდიტორიის ინტერესების შეცვლა. ამგვარი PR კამპანიების გამოყენებას სპეციალისტები რეკომენდაციას უწევენ არა მხოლოდ გალერეებში, არამედ არაკომერციულ დაწესებულებებშიც – მუზეუმებში, ბიბლიოთეკებში, კლუბებში.

საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა საგამოფენო დარბაზის რეკონსტრუქციის შემდეგ სრული დატვირთვით იყენებს საგამოფენო სივრცეს ფერწერის, გრაფიკის, გამოყენებითი ხელოვნების ნიმუშების გამოსაფენად. ბიბლიოთეკას აქვს ორი დარბაზი კონფერენციებისა და დისკუსიების მოსაწყობად და კინო დარბაზი. თუ განვიხილავთ ეროვნული ბიბლიოთეკის საგამოფენო დარბაზის რეკონსტრუქციის შემდეგ 2009 წლის ნოემბრიდან დღემდე მოწყობილ გამოფენებს, რომელთა შესახებ ინფორმაცია ქვეყნდება ვებ გვერდის საშუალებით, მეტად შთაბეჭდავ სურათს მივიღებთ:

2009 წლის ნოემბერი - **“ამერიკელი ქართველები“ ეროვნული ბიბლიოთეკაში**. გამოფენა მიეძღვნა ქართველებს, რომლებიც ცხოვრობდნენ და მოღვაწეობდნენ აშშ-ში XIX საუკუნის 60-70-იან წლებში, მონაწილეობდნენ სამოქალაქო ომში და განსაკუთრებული კვალი დატოვეს ამ ქვეყნის ისტორიაში. გამოფენის ორგანიზატორი იყო კინორეჟისორი და მკვლევარი ირაკლი მახარაძე. ავტორი ფილმებისა “უაილდ ვესტის მხედრები“, “დიმიტრი შევარდნაძე“, “გურული ფირალები“; ასევე ავტორი წიგნებისა: “გურული მხედრები ამერიკაში“, “გურული ფირალები“, “რუსულ-ქართული ტერორი“.

დეკემბერი — ირანული კულტურის დღეების ფარგლებში მოეწყო **ირანის კულტურისადმი მიძღვნილი გამოფენა**. წარმოდგენილი იყო ირანული ხელოვნების ამსახველი ფოტოები, ირანული ხელნაკეთი ნივთები და ირანის ისლამური რესპუბლიკის მიერ ეროვნული ბიბლიოთეკის ორიენტალისტიკის ცენტრისათვის საჩუქრად გადაცემული წიგნები.

2010 წლის იანვარი – ფოტოგამოფენა “ფარდის მიღმა”, წარმოდგენილი იყო თბილისისა და ბერლინის თეატრების სცენებზე ჩატარებული სპექტაკლების ფრაგმენტები.

თებერვალი – ირაკლი ცაბაძის ნახატების გამოფენა. მისი ნამუშევრები შესრულებულია განსაკუთრებული ტექნიკით – ფერადი ავტოკალმებით. მხატვარს ჰქონდა პერსონალური გამოფენები გალერეა “ქარვასლაში” და გალერეა “კოპალაში”.

მარტი – კომპანია “Mixet”-ის დიზაინერის ანა ჩანგიანის თექის ნამუშევრების გამოფენა. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო თექის დამუშავების ახალი ტექნოლოგიით შექმნილი ქსოვილები და კოსტიუმები. თქვა დამუშავებული იყო ახალი ტექნოლოგიით, რაც ითვალისწინებს მატყლის მინიმალური რაოდენობით გამოყენებას. შედეგად ქსოვილს აბრუნების ეფექტი ეძლევა.

აპრილი – კონცერტი და გამოფენა ეროვნულ ბიბლიოთეკაში წარმოდგენილი იყო მხატვარ ქეთი თოდაძის ნამუშევრები, კონცერტი ჩაატარეს ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის პირველი სამუსიკო სკოლის მოსწავლეებმა. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო ფერწერული ტილოები (ნატურმორტები, პეიზაჟები, ქალაქის ხედები) და სცენოგრაფია - სცენის დიზაინი, თეატრალური კოსტიუმების ესკიზები. ამ ღონისძიებით დამთავლიერებელს კლასიკური მუსიკის მოსმენის საშუალება მიეცა, მსმენელმა კი საინტერესო გამოფენა დაათვალიერა.

მაისი – გამოფენა-დეფილე. კომპანია Mixet-ის მიერ შექმნილ თექის ნამუშევრებს ეროვნული ბიბლიოთეკის საგამოფენო დარბაზში უკვე მეორედ უმასპინძლა. ამჯერად გამოფენაზე პანოები და ქალის ტანსაცმლის საგაზაფხულო კოლექცია იყო წარმოდგენილი. ზამთრის საბავშვო კოლექცია ანსამბლ “ერისიონის“ პატარა შემსრულებლებს ჰქონდათ მორგებული. აჭარულის მოცეკვავე გოგონები მაყურებლის წინაშე თექის ყაბალახებით წარდგნენ; პოლიტიკური პლაკატების უნიკალური გამოფენა. გამოფენა საქართველოს დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გამოცხადებიდან (1991 წელი) დღემდე ჩატარებული ყველა საპრეზიდენტო, საპარლამენტო და ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნების წინასაარჩევნო პლაკატები. ყველა მათგანი ეროვნული ბიბლიოთეკის პლაკატისა და ესტამპის განყოფილებაში ინახება. წარმოდგენილ ექსპონატთაგან ბევრი უკვე ბიბლიოგრაფიულ იშვიათობას წარმოადგენს.

მინდია მიდელაშვილის ფოტოგამოფენა “ტაი“. ავტორმა წარმოადგინა 80 ფოტო, რომელიც ფოტოგრაფის ტაილანდში მოგზაურობას ასახავს. იგი ფოტოებით ჰყვება იმ ქვეყნის შესახებ, “სადაც სასტუმრო, ინტერნეტი და ტელეფონი ჯერ კიდევ ფუფუნების საგნებია, სადაც საკონტაქტო ენა სიცილია და სადაც ცხოვრება, მართლაც, მშვენიერია“. ფოტოხელოვანის ობიექტივმა საინტერესოდ ასახა მოტივტივე ბაზარი, მოცეკვავე სპილოები, “ქალი ყორაფების“, ანუ გრძელკისერების სოფლები, ბუდისტური ტაძრები, გველებთან “შოთამაშე“ ადამიანები. მინდია მიდელაშვილი არის პირველი ქართველი, რომელმაც ვებზელების მონასტერში იცხოვრა და იქ მიღებული შთაბეჭდილებები წარმოდგენილ 40 ფოტოზე ასახა.

ივნისი – ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი გამოფენა-კონკურსი. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო მხატვარ ანდრო კანდილაკის მიერ შექმნილი ზღაპრების ილუსტრაციები. აქვე წარმოდგენილი

იყო ელენე ახვლედიანის სახელობის ბავშვთა სურათების გალერეაში გამართულ საბავშვო ნახატების კონკურსზე გამარჯვებული მოზარდების ნამუშევრების გამოფენა და დაჯილდოება; **ასმათ ყურშავეშვილის გამოფენა**. გამოიფინა გუდიაშვილის, ფიროსმანის, ვან გოგის, პიკასოს, მატისის და სხვა ცნობილი მხატვრების ტილოების ნაქარავი ასლები, რელიგიურ თემაზე შექმნილი ნამუშევრები. ტილოები შესრულებული იყო აბრეშუმის ქსოვილზე მულინისა და აბრეშუმის ძაფებით, საუკუნოვან ქართულ ტრადიციებზე დამყარებული ნატიფი ქსოვის ტექნოლოგიით. მხატვარს გამოფენები ჰქონდა თბილისის, მოსკოვის, პარიზის გალერებში; **ახალგაზრდა შემოქმედის ანუნა ბუკიას ნამუშევრების გამოფენა**. წარმოდგენილი იყო ხელნაკეთი სამკაულები, რომელიც მზადდება ძვირფასი ქვებისგან.

ივლისი — **ფოტოგამოფენა „ოშკი და ხანძთა უწინ და ახლა“** ფოტოექსპედიცია გოგა ჩანადირისა და ნინი არაბულის ხელმძღვანელობით ტაო-კლარჯეთში 2010 წლის მისში შედგა. ექსპედიციის 19 მონაწილის მიზანი იყო ფოტოზე აღებუქდათ ოშკისა და ხანძთის მონასტრების არსებული მდგომარეობა და შეედარებინათ იგი წინა წლებში, მათ შორის 2009 წელს გადაღებულ ფოტოებთან. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო 40 ფოტო, რომელზეც ქრანოლოგიურად აისახა, თუ როგორ უარესდება ძეგლების მდგომარეობა ყოველწლიურად; **ამერიკის საელიომ საქართველოში და საქართველოს პარლამენტის ეროვნულმა ბიბლიოთეკამ უმასპინძლა ამერიკული სახვითი ხელოვნების ცნობილი ნიმუშების რეპროდუქციების გამოფენას „დასურათებული ამერიკა“**. პროექტი საგანმანათლებლო ხასიათს ატარებდა. დამთვლიერებელს საშუალება ჰქონდა, გაცნობოდა ამერიკული მხატვრობის, ფოტოგრაფიისა და არქიტექტურის ნიმუშებს, ინფორმაციას ამერიკული ტრადიციებისა და ისტორიის შესახებ; **გამოფენა-კონცერტი**. მხატვარსა და ფსიქოლოგმა ია მჭედლიშვილმა პირველ პერსონალურ გამოფენაზე წარმოადგინა აკვარელსა და ზეთში შესრულებული ნახატები, აბსტრაქტული ნამუშევრები. მისი ნამუშევრები გერმანიის, ამერიკის, ინგლისისა და იაპონიის კერძო კოლექციებში ინახება. გამოფენის პარალელურად გაიმართა ბარბარე მჭედლიშვილის კონცერტი.

სექტემბერი — **მხატვარ ირინა გაბიანის ვიდეოარტის „ანარეკლების“ ჩვენება** გაიმართა ეროვნული ბიბლიოთეკის საკონფერენციო დარბაზში. ი. ი. გაბიანის ნამუშევრების გამოფენები ევროპის სხვადასხვა გალერეასა და თანამედროვე ხელოვნების მუზეუმებში ეწყობა. ნამუშევრები ინახება სხვადასხვა ქვეყნის სახელმწიფო მუზეუმებსა და კერძო კოლექციებში. ირინა გაბიანმა საქართველოს პარლამენტის ეროვნულ ბიბლიოთეკას საჩუქრად გადასცა თავისი მხატვრული ნამუშევარი „მიკროსამყარო“; გაიმართა ცნობილი ქართველი მხატვრის, თენგიზ მირზაშვილის („ჩუბჩიკა“), ხსოვნისადმი მიძღვნილი **გამოფენა — „თენგიზ მირზაშვილი საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკის ფონდებსა და თანამშრომელთა კოლექციებში“** და წიგნის — „თენგიზ მირზაშვილის ბიობიბლიოგრაფია“ (I და II გამოცემა) — პრეზენტაცია, სადაც წარმოდგენილი იყო მხატვრის მიერ შესრულებული პლაკატები, ბუკლეტები, წიგნის ილუსტრაციები, სხვადასხვა დროს გამოქვეყნებული წერილები, ინტერვიუები, პუბლიკაციები, მისი რედაქტორობით გამოცემული წიგნები, ჟურნალები, ლიტერატურა მისი ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ. დამთვლიერებელმა პირველად იხილა წიგნის გარეკანზე განთავსებული აკროპორტრეტის ორიგინალი და ეროვნული ბიბლიოთეკის თანამშრომელთა

კოლექციებში დაცული ნამუშევრები. პირველად გამოიფინა 10 წლის თენგიზ მირზაშვილის ნახატი “ზემი სოფელი”, რომელიც ჟურნალ “ოქტომბრულში” (1947, №7) გამოქვეყნდა.

ოქტომბერი — დიზაინერ ხატია სირაძის ახალი კოლექციის — “სამი სიცოცხლე” — ჩვენება. კოლექცია შექმნილი იყო ქართული კინოს სამი ვარსკვლავის ნატო ვაჩანაძის, ვერიკო ანჯაფარაძისა და სოფიკო ჭიაურელის ჩაცმულობის სტილის მიხედვით. დიზაინერმა დამთავალიერებელს შესთავაზა ამ სტილის გათანამედროვებული ვარიანტი ყველა თაობის ადამიანისთვის; **“ტანგოს საღამო” და ნიღბების გამოფენა** ეროვნულ ბიბლიოთეკაში. ტრიო “ბრავო” “ტანგოს საღამო” გამართა. საღამოზე წარმოდგენილი იყო ტრიოს მევიოლინე გალინა ბანდუჩას მიერ შექმნილი ნიღბები; **ეროვნულმა ბიბლიოთეკამ ნანა ბაღდავაძის გამოფენას** უმასპინძლა. ნანა ბაღდავაძემ როგორც “განსაკუთრებული მონაცემების მქონე შემოქმედმა” 1999 წელს აშშ-ში მუდმივი ცხოვრების უფლება მოიპოვა. საერთაშორისო პრაქტიკაში დიდი ხანია არსებობს ორგანიზაციის მიერ ხელოვანისთვის სამუშაო სივრცის დათმობის გამოცდილება, საქართველოში ეს პირველი შემთხვევა ბიბლიოთეკის სივრცეში დაფიქსირდა. მხატვარმა ტილოზე მუშაობა 15 სექტემბერს დაიწყო. ეროვნულ ბიბლიოთეკაში შექმნილი ნამუშევარი მან ბიბლიოთეკას გადასცა საჩუქრად. ხატვის პროცესი აღიბეჭდა ფოტოზე და ნამუშევრის დასრულების შემდეგ გაკეთდა ფილმი, რომელზეც ასახულია მთელი შემოქმედებითი პროცესი.

ნოემბერი — საქართველოს პირველი ლედის სანდრა რულოვსის პატრონაჟით გაიმართა შოპენის 200 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა-კონცერტი. კომპოზიტორის ნაწარმოებები შესრულდა გამოფენის ფონზე, სადაც წარმოდგენილი იყო სამხატვრო აკადემიის კურსდამთავრებულთა მიერ შოპენის მუსიკის მიხედვით შესრულებული ფერწერული ნამუშევრები. ღონისძიება მიზნად ისახავდა როგორც დიდი კომპოზიტორისა და პოლონელი ხალხისადმი პატივისცემის გამოხატვას, ისე მუსიკისა და სახვითი ხელოვნების ურთიერთკავშირის წარმოჩენას; გაიმართა ფოტოხელოვან ვასილ ღემეტრაშვილისა და დიზაინერ მარიამ ღემეტრაშვილის **ხელნაკეთი სამკაულების გამოფენა; გამოფენა „ნიღბები თბილისში“.** გამოფენის ორგანიზატორი იყო თბილისზე მზრუნველთა გაერთიანება “ტფილისის ჰამპარი”. ღონისძიება მიეძღვნა მუხრანის ხიდის გახსნის 100 წლისთავს. წარმოდგენილი იყო თბილისის ხიდების ამსახველი 30-მდე საარქივო და თანამედროვე ფოტო, შესაბამისი განმარტებითი ბარათებით; **გაიანე ხაჩატურიანის გამოფენა.** ცნობილი მხატვარი თბილისში დაიბადა. მის ფერწერად ჩამოყალიბებაზე გავლენა მოახდინა: სომხურმა არქიტექტურამ და მინიატიურამ, შუა საუკუნეების ქართულმა მონუმენტურმა ფერწერამ, XIX საუკუნის ფერწერის თბილისურმა სკოლამ, იმპრესიონიზმმა, პოსტიმპრესიონიზმმა, ავანგარდულმა მხატვრობამ; მხატვარი არაერთი პოეტის, მწერლის, რეჟისორისა თუ ფოტოხელოვანის მუშად ითვლებოდა; გაიმართა **მხატვარ გიორგი ჩაჩანიძის პერსონალური (რეტროსპექტიული) გამოფენა.** იგი არის ერთი პერსონალური გამოფენის ავტორი და თხუთმეტამდე ჯგუფური გამოფენის მონაწილე. გიორგი ჩაჩანიძის ნახატები დაცულია გერმანიის, რუსეთისა და იტალიის კერძო კოლექციებში.

დეკემბერი — ირაკლი კაკაბაძის ლექსების კრებულ “წერილები და მავთულხლართების” პრეზენტაციის პარალელურად გაიმართა აზერბაიჯანელი **ფოტოხელოვანის ნაილი ვეპილის ფოტოგამოფენა**, რომელიც გამოფენის ავტორის საქართველოში ცხოვრების 3 წელს ასახავს.

2011 წელი

იანვარი — **“თანამედროვე ქართული მინიატიურა”**. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო მხატვრებისა და კალიგრაფების მიერ ქალაქლზე, ტილოსა და მინანქარზე შესრულებული ნამუშევრები. გამოიფინა ირაკლი ფარჯიანის მიერ გადაწერილი და დასურათებული იოანეშა და მარკოზის სახარებები. ექსპოზიციაზე ასევე წარმოდგენილი იყო ოთარ მეგრელიძის, დათო გაგოშიძის, გოჩა კაკაბაძის, ლევან მარგიანის, ანტონ ბალანჩივაძისა და სხვათა ნამუშევრები; **ბიბლიური სიუჟეტები ვანო აბულაძის შემოქმედებაში**. წარმოდგენილი იყო 12 ბიბლიური სიუჟეტი შობიდან აღდგომამდე და საიდუმლო სერობა. მხატვრის ნამუშევრები დაცულია მსოფლიოს სხვადასხვა მუზეუმებსა და კერძო კოლექციებში.

თებერვალი — **მხატვარ ზურაბ თოთბაძის ნამუშევრების გამოფენა**. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო მხატვრის ფერწერული და გრაფიკული ნამუშევრები, ასევე ხატწერის ნიმუშები; მესამედ გაიმართა **ანა ჩანგაიანისა და ირა ბარბაქაძის თეჟის ნამუშევრების გაზაფხული-ზაფხულის კოლექციის გამოფენა-ჩვენება**.

მარტი — გაიხსნა ცნობილი უნგრელი მხატვრის, “ვეფხისტყაოსნის” პირველი უცხოელი ილუსტრატორის **მიხაი ზიჩის ნამუშევრების გამოფენა**. გამოფენაზე მოსულმა დამთვალიერებელმა ნახა, როგორ იქმნებოდა “ვეფხისტყაოსნის” ცნობილი ილუსტრაციები, რომლებიც ზიჩის იმდროინდელმა მოწინავე ქართველმა ინტელიგენციამ შეუკვთა. კერძოდ, იდგმებოდა “ვეფხისტყაოსნის” ცოცხალი სურათები, რომლებიც მხატვარს ტილოზე უნდა გადაეტანა (გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო მასალები “ვეფხისტყაოსნის” გმირების პროტოტიპების მემკვიდრეების კოლექციებიდან). მხატვრის მიერ დახატული 34 სურათიდან კომისიამ 27 სურათი შეარჩია. თავისი ნამუშევრები ზიჩიმ ქართველ ხალხს უსასყიდლოდ გადასცა. ასამდე ასლთან ერთად გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო თბილისის მუზეუმებსა და კერძო კოლექციებში დაცული ორიგინალური ნამუშევრები და ის ნახატები, რომლებიც ამჟამად მხატვრის ოჯახში ინახება. საგანგებოდ ამ გამოფენისთვის ნამუშევრები თავისი პირადი კოლექციიდან თბილისში მიზაი ზიჩის შვილთაშვილმა, ქალბატონმა ელიზაბეთ მარია ჩიჩერი-რონაი-სმიტმა, პირადად ჩამოიტანა. გამოფენა განსაკუთრებული წარმატებით გამოირჩეოდა; “საქართველოს ქუთთა ახალგაზრდობის კავშირისა” და ქალაქ თბილისის მერიის ორგანიზებით გაიხსნა **ქუთთი მხატვრებისა და ქუთთა კულტურული მემკვიდრეობის ნიმუშების (ფოტოები, ლიტერატურა, ნაციონალური კოსტიუმები, მუსიკალური საკრავები) გამოფენა**. ღონისძიება უკავშირდებოდა ქუთთების რელიგიურ დღესასწაულს. ექსპოზიციაზე წარმოდგენილი იყო მურაზ დაუდის, ანტონ მირზოვეის, ანდო ჩილდარგუშისა და გურამ ომაროვის ნამუშევრები.

აპრილი — **ზაალ ხულაკაურის სამხატვრო სტუდიის მისწავლეთა და პედაგოგთა საგაზაფხულო გამოფენა** მეექვსედ

გაიმართა. ნამუშევრები წარმოადგინეს ხატვის, ძეგწვისა და გამოყენებითი ხელოვნების ჯგუფების მოსწავლეებმა. ზაალ სულაკაურმა წარმოადგინა საზოგადოებისთვის აქამდე უცნობი ნახატები. გამოფენაში მონაწილე პედაგოგები და მათი მოსწავლეები ზაალ სულაკაურის სამხატვრო სტუდიისა და საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკისგან გამოფენაში მონაწილეობის დამადასტურებელი სიგელებით დაჯილდოვდნენ; 2 აპრილს აუტიზმის შესახებ ინფორმაციის გავრცელების მსოფლიო დღესთან დაკავშირებით, გაიმართა საქართველოს აუტიზმის საზოგადოების ვებგვერდის პრეზენტაცია, ასევე მოეწყო **აუტიზმის მქონე მოზარდების ნახატების გამოფენა**; გაიმართა ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის NI სამუსიკო სასწავლებლის მოსწავლეთა კონცერტი და **მხატვარ კოტე ამირეჯობის ნამუშევრების გამოფენა**.

მაისი — გაიმართა პროექტის **“ამერიკული არქიტექტურის პარადიგმები” პრეზენტაცია**. ღონისძიების ორგანიზატორები იყვნენ საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა, “საქართველოს ამერიკელი მეგობრები” და ამერიკის საელჩო საქართველოში. საგანმანათლებლო პროექტის ფარგლებში მოეწყო ლექციები: “ფრენკ გერი: სანახაობრივი არქიტექტურა — ტრადიციული მეცნიერებიდან ამაღლებულ ხელოვნებამდე”, “შავი გედის თეორია. სტივენ შოლი: იდეა და ფენომენი: განათება, სივრცე და ფილოსოფია არქიტექტურაში”, “არქიტექტურა შენობის მიღმა”; **ეროვნულმა ბიბლიოთეკამ უმახსინძლა ევროპაში მოღვაწე ქართველი მხატვრების გამოფენას**: “პოზიციები - ქართველი მხატვრები ევროპიდან”. ეს იყო ნაწილი იმ ღონისძიებებისა, რომელიც “ევროპის კვირა 2011“-ის ფარგლებში ევროპის საზღის ინიციატივით თბილისში 25-30 მაისს გაიმართა. წარმოდგენილი იყო ანრი ბასილიას, შალვა ხაზანაშვილის, კაკო თოფურაძის, ზურა არაბიძის, ირინა გაბიანისა და ლუკა ლასარეიშვილის ნამუშევრები. გამოფენაზე დამთვალეირებული გაეცნო მხატვრულ ფოტოგრაფიას, ფერწერასა და კოლაჟს.

ივნისი — **ხიტა ქუთათელაძის ნამუშევრების გამოფენა**. მისი ნამუშევრები სხვადასხვა დროს გამოფენილი იყო იტალიაში, შვედეთში, გერმანიაში, ბელგიაში, საბერძნეთში, პოლონეთში, ლიტვაში, რუსეთში. მხატვრის ნამუშევრები დაცულია მოსკოვში ა. პუშკინის სახვითი ხელოვნების მუზეუმსა და აღმოსავლეთის ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმში, “ლუდვიგის” მუზეუმში მიუნხენში, გლეიზერის კოლექციაში, როტმილდების კერძო კოლექციაში; გაიხსნა საქართველოს დამსახურებული მხატვრის, სახელმწიფო პრემიის ლაურეატის გრაფიკოსისა და კინოს მხატვრის **დიმა ერისთავის ნამუშევრების გამოფენა**; **მოეწყო ლევან ხარანაულის ნამუშევრების გამოფენა**. ფერმწერი გამოფენებში მონაწილეობს 1983 წლიდან. ილუსტრირებული აქვს მამის, პოეტ ბესიკ ხარანაულის რამდენიმე წიგნი. მისი ნამუშევრები დაცულია იტალიაში სენტ ისაიას გალერეაში, საქართველოს ეროვნულ გალერეაში, გერმანიის, საფრანგეთის, ესპანეთისა და ლუქსემბურგის კერძო კოლექციებში.

ეროვნული ბიბლიოთეკის მზრდიან ამგვარი გამოფენების მოწყობა ერთგვარი მარკეტინგული სვლაა. და აი, რატომ: ბიბლიოთეკები, როგორც არაკომერციული დაწესებულებები მატერიალურად მსოფლიანად არიან დამოკიდებული სახელმწიფოს მზრდიან დაფინანსებაზე, რაც ერთგვარ ჩარჩოში აქცევს მათ მოღვაწეობას

და განვითარებას. თანამედროვე საბიბლიოთეკო სივრცეში ინოვაციების დანერგვას სჭირდება წლები, საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარებას – სახსრები. სხვადასხვა ორგანიზაციასთან ერთად მოწყობილი კულტურული ღონისძიებები, გამოფენები და დისკუსიები მათ ახალ მეგობრებს სძენს არასამთავრობო ორგანიზაციების, საელჩოების, მხატვართა კავშირის, მასმედიის, მუზეუმების, ფოტო და არტ-გალერეების სახით, ზრდის იმის ალბათობას, რომ ბიბლიოთეკა მუდმივად იქნება ყურადღების ცენტრში სახელმწიფოს მხრიდან, რაც უზრუნველყოფს მის შესაბამის განვითარებას.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ბიბლიოთეკა, როგორც არაკომერციული დაწესებულება, საზოგადოებაში კმნის კულტურულ სივრცეს, სადაც ყალიბდება კულტურული კავშირები და კომუნიკაცია. ეს დამატებით შესაძლებლობას აძლევს როგორც ახალგაზრდა მხატვრებს, სტუდენტებს, ცნობილ და ნაკლებად ცნობილ მხატვრებს მუდმივად იმყოფებოდნენ როგორც ხელოვნების მოყვარულების, ასევე კოლექციონერებისა და არტ-ბიზნესში მონაწილეთა ყურადღების ცენტრში. ეს ყველაფერი კარგად აისახება მხატვრის რეპუტაციაზე და ხელს უწყობს მის შემოქმედებით წინსვლას არტ-ბაზარზე, როგორც ცივილიზებული სამყაროს შემადგენელ ელემენტზე, რომელსაც სპეციალისტები საზოგადოებაში მიმდინარე სოციალურ-კულტურული პროცესების სარკესაც უწოდებენ. შეიძლება თამამად ითქვას, რომ ეროვნული ბიბლიოთეკის კულტურული პროგრამებისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურს (PR)-ს გარკვეული წვლილი შეაქვს თანამედროვე არტ-ბიზნესის განვითარებაში.

ლიტერატურა:

IFLA/UNESCO სახელმძღვანელო მითითებანი საჯარო ბიბლიოთეკებში მომსახურების განვითარების შესახებ/საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა; საბიბლიოთეკო ასოციაციების საერთაშორისო ფედერაცია; თარგმანა მზია ხოსიტაშვილმა; 2009

ტ. აბანკინა, 2001 - Абанкина Т. В., статья "PR некоммерческой организации: Теоретические основы современных PR-технологий и моделей коммуникации», Музей будущего: Информационный менеджмент/Сост. А. В. Лебедев, 2001

ა. გაბოზოვი - Гобозова А. PR на рынке современного изобразительного искусства, Бизнес и финансы, <http://www.pandia.ru>
<http://www.nplg.gov.ge>

MZIA KHOSITASHVILI**THE ROLE OF PR SERVICE OF LIBRARY IN ART-BUSINESS DEVELOPMENT**

In case of global economy the works of art are considered not only as spiritually valuable but commercially valuable things. There is an active commercialization of art and active relationship with culture and business. There is building an art-market, as a consisting element of civilized world. Specialists call it the mirror of running social-cultural processes in society.

Library is a non commercial institution which makes cultural sphere in the society, where the cultural connections and communications are formatting. It makes more opportunities to young artists, students, popular and less popular artists to be constantly in the centre of attention of lovers of art, collectioners, and also participants in art business. Exhibitions and discussions held in the library have good influence on the artist's reputation and help them in future creative ongoing. Cultural programs and PR service of national library does his relevant bit in developing modern art-business.

Realization its aims the National Library of Parliament of Georgia guides with IFLA/UNESCO recommendations and uses all his resources to provide with accessibility to knowledge, information and works of art. It makes popularization of art and creative people, readers and students, cares for its employees esthetic and soul development. Making expositions of fine art samples in the library has its privilege:

1. Great number of users visit library every year. The most important part of them are students from different universities, specialists of different kind from different regions, participants of scientific forums and conferences, tourists and so on.

2. While speaking about National Library it isn't unimportant fact that library is situated very comfortably in the city. The library building is situated in the centre of city and it's very easy to reach it by transport from any region of city.

3. National Library has very rich fund of fiction literature: books, reproductions, catalogues, posters, print-plates, post-cards and so on. They can be displayed together with the pictorial works and in case of willingness it would be an offer of resources to the interested man and it will be available to have better acquaintance of the field.

While making exhibitions working of PR service and cultural programs has great role. Employees in this service are occupied participating in opening exhibitions of artists, spreading information and press releases in press, and making several PR campaigns.

PR campaigns used in the National Library Hard relations – Soft relations – is intended to stimulate interest of audience, draw their attention to emotional part and set themselves as an object to create well disposed area around the cultural project. After developing interest of audience cultural service and PR service constantly rises quantity of permanent users.